

О. А. Ворсовський,
к. е. н., асистент кафедри організації та економіки фармації,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ, ОСНОВНИМ ВИДОМ ДІЯЛЬНОСТІ ЯКИХ Є ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

O. Vorsovsky,
candidate of economic sciences, the assistant of the department of organization and economics
of pharmacy, National medical university named after O.O. Bogomolets

FINANCIAL POTENTIAL OF HEALTH CARE AND SOCIAL CARE-ORIENTED ENTERPRISES

У статті досліджуються особливості формування фінансового потенціалу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги. Аналізується структура фінансових ресурсів цих підприємств. Здійснено характеристику залучення фінансових ресурсів підприємствами, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, з позичкових джерел.

In this article special aspects of formation of financial capacity of health care and social care-oriented enterprises are studied. The structure of financial resources of these enterprises is analyzed. The engagement of financial resources by health care and social care-oriented enterprises from loan sources is characterized.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, охорона здоров'я, надання соціальної допомоги, капітал.

Key words: financial capacity, financial resources, health care, social care, capital.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Важливою передумовою для здійснення діяльності будь-якого підприємства, в тому числі підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, є його фінансовий потенціал. Фінансовий потенціал підприємств, що формується під впливом певних внутрішніх та зовнішніх факторів, є основою для здійснення інвестиційної діяльності, операційних витрат, ефективності управління діяльністю цих підприємств. Обсяг фінансових ресурсів підпри-

ємств та вартість позичкових ресурсів, що є складовими цього потенціалу, впливають на розширення можливостей діяльності таких підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

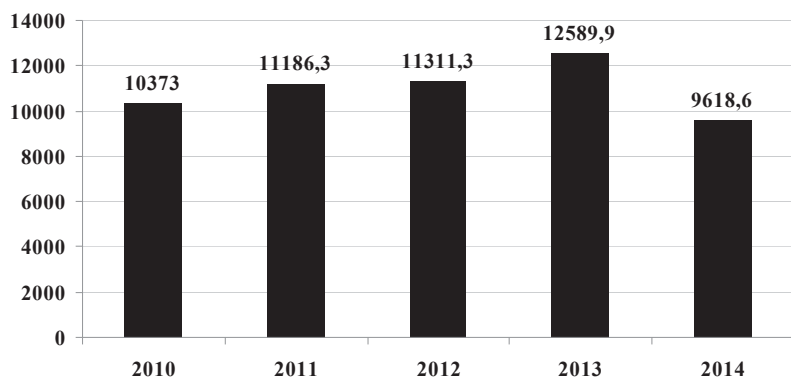
Дослідженням фінансового потенціалу займалися такі економісти, як І. Гринашук [3], А. Задувайло [5], Ю. Сердюк-Копчекчи [7], І. Чишко [9], С. Шумська [10] та інші. Теоретичні засади та практика фінансування охорони здоров'я посідає вагоме місце в роботах таких вчених, як: О. Баєва [1], О. Голяченко [2], О. Гульчій [4], В. Москаленко [4; 6], В. Таран [4] та інші.

НЕ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Аналіз проведених досліджень виявив значну увагу вчених до формування фінансового потенціалу. Проте дослідження особливостей фінансового потенціалу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, здійснювалося в недостатній мірі.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження складових та особливостей формування фінансового потенціалу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги.

■ Капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, млн грн.

Рис. 1. Капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги за 2010–2014 роки

Джерело: розроблено за даними Державної служби статистики України [8].

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Підприємства, що займаються охороною здоров'я та наданням соціальної допомоги, відрізняються від підприємств багатьох галузей особливостями, пов'язаними зі структурою джерел формування їх фінансових ресурсів. Це пов'язано з тим, що на першому місці для підприємств цієї галузі повинна бути доступність та висока якість їх послуг для всіх верств населення. Тому дуже важливе значення для цих підприємств має залучення інвестицій, своєчасність та, при можливості, збільшення обсягів державного фінансування цієї сфери, залучення міжнародної фінансової допомоги тощо.

Важливим фактором, що впливає та багато в чому визначає фінансовий потенціал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, є обсяг їх капіталу. Капітал українських підприємств, що відносяться до цієї галузі, збільшувався з 2010 до 2013 року та в 2013 році склав 12589,9 млн грн. (рис. 1). У 2014 році спостерігається значне зменшення капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги. Це було пов'язано в першу чергу з різким погіршенням зовнішніх факторів, що впливають на фінансовий потенціал цих підприємств, а саме: різкими темпами інфляції, погіршенням інвестиційного клімату, бізнес клімату тощо.

Багато в чому на фінансовий потенціал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, впливають можливості залучати фінансові ресурси з позичкових джерел. На ці можливості впливає вартість позичкових коштів; фінансовий стан підприємств; платіжна дисципліна, особливо щодо повернення вже отриманих ресурсів та сплати позичкових відсотків, імідж підприємства та інше.

Варто зазначити, що враховуючи важливість цієї галузі для добробуту та якості життя населення, держава може вплинути на збільшення фінансового потенціалу цих підприємств через використання механізмів здешевлення кредитів, особливо довгострокових, що надаються їм. Позичковий капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги наведено на рисунку 2.

Відношення позичкового капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, до їх загального капіталу

Рис. 2. Позичковий капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, за 2010–2014 роки

Джерело: розроблено за даними Державної служби статистики України [8].

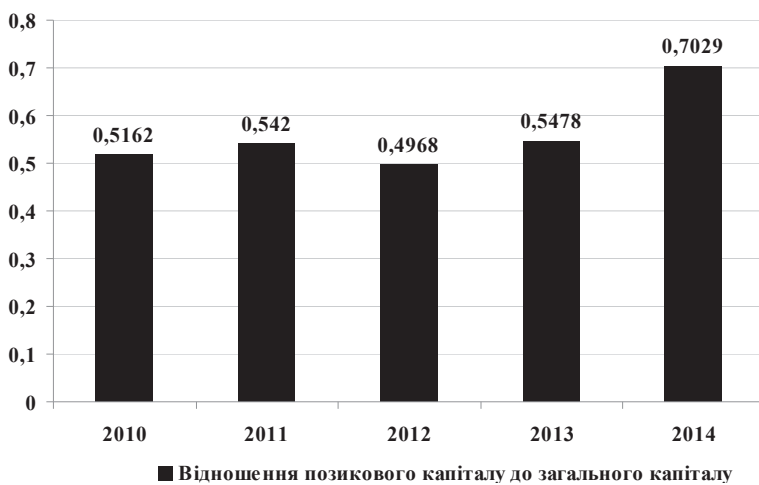

Рис. 3. Відношення позичкового капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, до їх загального капіталу за 2010–2014 роки

Джерело: розроблено за даними Державної служби статистики України [8].

значно збільшилося у 2014 році та склало 0,7029 (рис. 3). Тому цим підприємствам дуже важливо збільшувати обсяги залучених інвестицій як іноземних, так і вітчизняних, залучати ресурси через державне фінансування та міжнародну фінансову допомогу.

Рис. 4. Власний капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, за 2010–2014 роки

Джерело: розроблено за даними Державної служби статистики України [8].

Таблиця 1. Структура власного капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (млн грн.)

Складові власного капіталу	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8
Статутний (зареєстрований) капітал	3617,0	3801,7	4276,1	4569,4	4863,5	5121,5	3315,8
Додатковий капітал	1258,6	1395,6	1942,0	1774,7	1994,3	2021,5	1464,7
Резервний капітал	58,8	67,5	78,5	76,6	59,8	73,2	44,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-299,5	-450,9	-768,5	-926,1	-893,3	-915,0	-1715,5
Неоплачений та вилучений капітал	468,9	426,0	695,3	640,6	631,4	608,4	251,4

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [8].

Слід зазначити, що поточні зобов'язання та забезпечення підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (3703,4 млн грн.), дещо перевищують їх довгострокові зобов'язання та забезпечення (3056,7 млн грн.). При цьому варто наголосити, що відношення поточних зобов'язань та забезпечень до довгострокових у 2014 році значно зменшилося. Так, у 2013 році це співвідношення складало 1,4212, а в 2014 році воно дорівнювало 1,2116.

Власний капітал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, з 2010 до 2013 року поступово збільшувався (рис. 4). У 2014 році спостерігається значне зменшення власного капіталу даних підприємств, що було спричинено в першу чергу погіршенням впливу багатьох факторів зовнішнього середовища.

Найбільшу частку в структурі власного капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, складає зареєстрований (статутний) капітал, який з 2008 до 2013 року поступово збільшувався (табл. 1). У 2014 році відбувається значне зменшення зареєстрованого капіталу цих підприємств. Також у 2014 році спостерігається різке зменшення інших складових власного капіталу підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищесказане, варто зазначити, що фінансовий потенціал підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, залежить від різних джерел формування фінансових ресурсів та фінансових можливостей цих підприємств. Для підвищення фінансового потенціалу політика цих підприємств та держави повинна бути спрямована на збільшення обсягів інвестицій, що залучаються цими підприємствами; здешевлення вартості позичкових ресурсів для цих підприємств; залучення фінансових ресурсів міжнародних організацій та інше.

Література:

1. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: навчальний посібник / Баєва О.В. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 640 с.
2. Голяченко О.М. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: підруч. / О.М. Голяченко — К.: ВСВ "Медицина", 2011. — 216 с.
3. Гринашук І.І. Фінансовий потенціал адміністративно-територіальної одиниці: сутність, проблеми розвитку та оцінювання / І.І. Гринашук // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2009. — № 26 — С. 66—72.
4. Економіка охорони здоров'я: підруч. / [Москаленко В.Ф., Гульчій О.П., Таран В.В. та ін.]; за ред. В.Ф. Москаленко. — Вінниця: Н. Кн., 2010. — 281 с.

5. Задувайло Л.М. Фінансова складова конкурентоспроможності національних економік країн Центральної та Східної Європи / Л.М. Задувайло // Наукові праці НДФІ. — 2009. — № 1 (46). — С. 82—90.

6. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст: монографія / В.Ф. Москаленко. — К.: Книга плюс, 2008. — 320 с.

7. Сердюк-Копчекчи Ю. В. Особенности управления финансовым потенциалом промышленного предприятия / Ю.В. Сердюк-Копчекчи // Вісник Донецького університету. — 2007. — Вип. 1. — С. 415—423.

8. Статистична інформація // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

9. Чижко І.С. Суцільність фінансової гнучкості суб'єктів господарювання і фактори, що визначають її величину / І.С. Чижко // Економіка і організація управління. — 2010. — № 1 (7). — С. 113—126.

10. Шумська С.С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінка / С.С. Шумська // Фінанси України. — 2007. — № 5. — С. 55—64.

References:

1. Baieva, O. V. (2008), *Management u haluzi okhorony zdorov'ia: Navchal'nyj posibnyk* [Health Care Management: Study guide], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
2. Holiachenko, O.M. (2011), *Sotsial'na medytsyna ta orhanizatsiia okhorony zdorov'ia: pidruch.* [Social Medicine and Health Care Organization], VSV "Medytsyna", Kyiv, Ukraine.
3. Hrynaschuk, I. I. (2009), "The financial potential of administrative and territorial unit: essence, problems of development and evaluation", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 26, pp. 66—72.
4. Moskalenko, V. F. Hul'chij, O. P. and Taran, V. V. (2010), *Ekonomika okhorony zdorov'ia: pidruch.* [Health Economics: Course book], N. Kn., Vinnytsia, Ukraine.
5. Zaduvajlo, L. M. (2009), "The financial component of the competitiveness of national economies in Central and Eastern Europe", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 1 (46), pp. 82—90.
6. Moskalenko, V. F. (2008), *Pryntsyru pobudovy optymal'noi systemy okhorony zdorov'ia: ukrains'kyj kontekst.* Monohrafiia [Principles of Development of Optimal Health Care System: Ukrainian context. Monograph], Knyha plus, Kyiv, Ukraine.
7. Serdiuk-Kopchekchy, Yu. V. (2007), "Features of management of industrial enterprise financial potential", *Visnyk Donets'koho universytetu*, vol. 1, pp. 415—423.
8. State Statistics Service of Ukraine (2015), "Statistical information", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 20 June 2016).
9. Chyshko, Y. S. (2010), "The essence of the financial flexibility of economic entities and the factors determining its value", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1(7), pp. 113—126.
10. Shums'ka, S. S. (2007), "The financial potential of Ukraine, methodology and evaluation", vol. 5, pp. 55—64.

Стаття надійшла до редакції 04.07.2016 р.